

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА
**МЕРЕЖА
ПРАВОВОГО
РОЗВИТКУ**

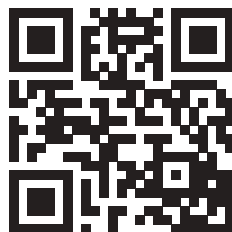
10 років посилення правових можливостей в Україні

ЗВІТ 2018

ОФІСИ МЕРЕЖІ ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Вступне слово	6
Етапи розвитку та досягнення 2009–2018	8
Статутна діяльність	10
Регіональний фокус	14
Центральний регіон	17
Східний регіон	21
Західний регіон	25
Південний регіон	29
Північний регіон	33
Інституційний розвиток Мережі	38
Організаційний розвиток Мережі	42
Мережеві проекти	46
Налагодження перенаправлення між надавачами правової допомоги	46
Моніторинг місцевого самоврядування — місцевий індекс прав людини	52
Впровадження медіації у школах	58
Міжнародна співпраця	64
Технології і комунікації	66
Фінансова звітність	70

Відео-версія звіту

**Євген
Полтенко**

Виконавчий
директор

**Наталія
Бімбірайте**

Голова
правління

Друзі, раді представити вам звіт Мережі правового розвитку за 2018 рік.

З його сторінок ми розкажемо про наші чергові 365 днів, присвячених посиленню правової спроможності громад та полегшенню доступу людей до правосуддя, до справедливості. Адже це такі ж необхідні компоненти нашого життя, як і доступ до освіти, охорони здоров'я, до можливості соціального та економічного розвитку людини.

Мережа правового розвитку — одна з небагатьох національних асоціацій в Україні, яка у своїй діяльності концентрується на роботі в регіонах, у найвіддаленіших кутках нашої країни. На наше глибоке переконання, організації громадянського суспільства, які сприяють утвердженню верховенства права, є ефективними лише в тому випадку, якщо їхню діяльність підтримує громадськість. Ефективна робота для нас означає розуміти потреби людей, вчасно повідомляти про системні проблеми та реагувати на них, пропонуючи дієві рішення.

Фокус на регіональний розвиток. Саме це вирізняє діяльність Мережі правового розвитку у 2018 році. Цей рік підтвердив наше кредо: Мережа може бути потужною, лише спираючись на сильні членські організації.

На сьогодні у 15-ти областях України працюють 24 організації, які об'єднала наша громадська спілка. У нашій спільноті — понад 100 юристів і адвокатів, досвідчені правозахисники, менеджери, журналісти. Маючи за орієнтири такі цінності як професіоналізм і людина, всі ми працюємо, щоб поставити інтереси людини та її права в епіцентр політики — від місцевого до національного рівнів. Ми знаємо, як це зробити і, відповідно, робимо все для того, щоб наші люди навчилися вирішувати свої проблеми виключно у правовий спосіб. Тільки так ми досягнемо того, що Україна стане правовою державою, що в ній пануватиме справедливість, і закони працюватимуть для всіх, не залежно від розміру статків чи походження. А досягти цього можна тільки в державі з рівним доступом до правосуддя та перевагою верховенства права.

Для нас верховенство права не просто термін — це спосіб нашого життя, зміст нашої роботи, один з основних напрямів якої — управління людини: формування критичної маси людей, які знають свої права, спроможні та вмотивовані їх реалізовувати. Ми постійно спрямовуємо свої зусилля на те, щоб люди почувалися захищеними у своїй країні, щоб наша молодь була впевнена у своїх можливостях, у своєму майбутньому.

Ми не лише декларуємо цінності нашої спільки, такі як професіоналізм, партнерство та синергія, довіра, незаангажованість і неупередженість — ми підтверджуємо це практично. Так цього року нам вдалося започаткувати важливі механізми мережевої взаємодії: системи моніторингу і рейтингування результатів (а відповідно й суспільного впливу) діяльності наших членських організацій. Дуже цінним для нас є те, що моніторинг роботи організацій-членів Мережі на її відповідність Стандартам Мережі трансформовався із суто внутрішнього процесу у прозору та відкриту для громадськості процедуру, до якої ми залучили зовнішніх незалежних експертів з організаційного розвитку.

Рейтингування, яке також вперше з'явилося цього року, дозволяє об'єктивно оцінити конкретний внесок кожної організації у розвиток Мережі. Це інструмент, який демонструє динаміку зростання і кожної організації, і Мережі в цілому.

Вперше цього року Мережа правового розвитку заявила про себе як об'єднуюча сила в українському секторі правової допомоги — вже на національному рівні. Це стало можливим у контексті ініціювання укладання Меморандуму про співпрацю ключових організацій-надавачів безоплатної правової допомоги. Цим по суті започатковано формування національної коаліції найбільш спроможних акторів еко-системи правової допомоги в Україні.

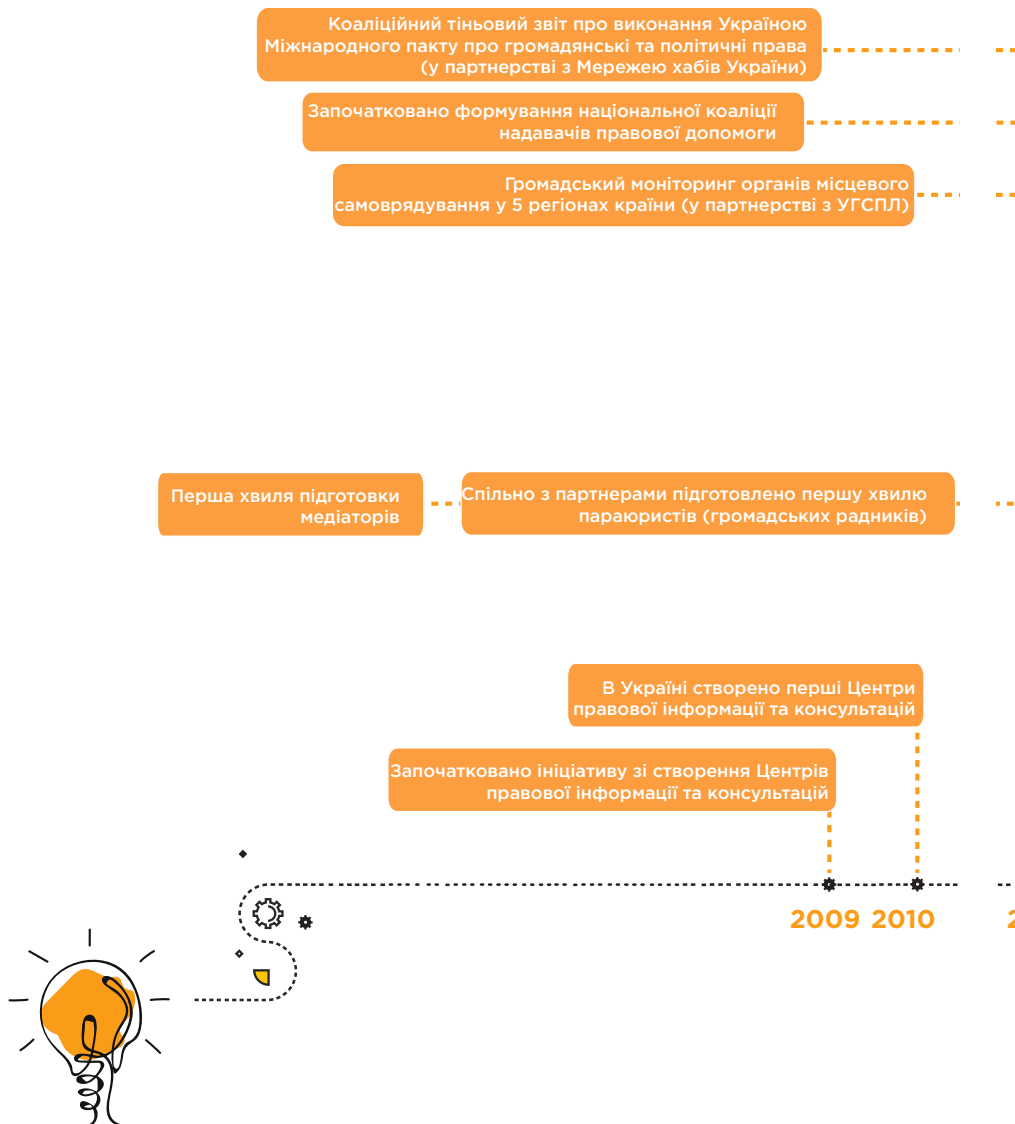
Посилився цього року й експертний потенціал Мережі. Підтвердження

тому — громадський моніторинг органів місцевого самоврядування за методологією Місцевого індексу прав людини, проведений у співпраці з потужним правозахисним партнером — Українською Гельсінською спілкою з прав людини (УГСПЛ) — у населених пунктах п'яти областей України. А участь у роботі експертної групи з підготовки та проведення дослідження правових проблем і потреб в українських громадах дозволила не лише з'ясувати ситуацію щодо правових потреб населення та бар'єрів, що виникають на шляху до правосуддя, але й розробити та випробувати інструментарій, який могли б у подальшому використовувати для своїх цілей уряд, науковці, дослідницькі агенції та надавачі правової допомоги.

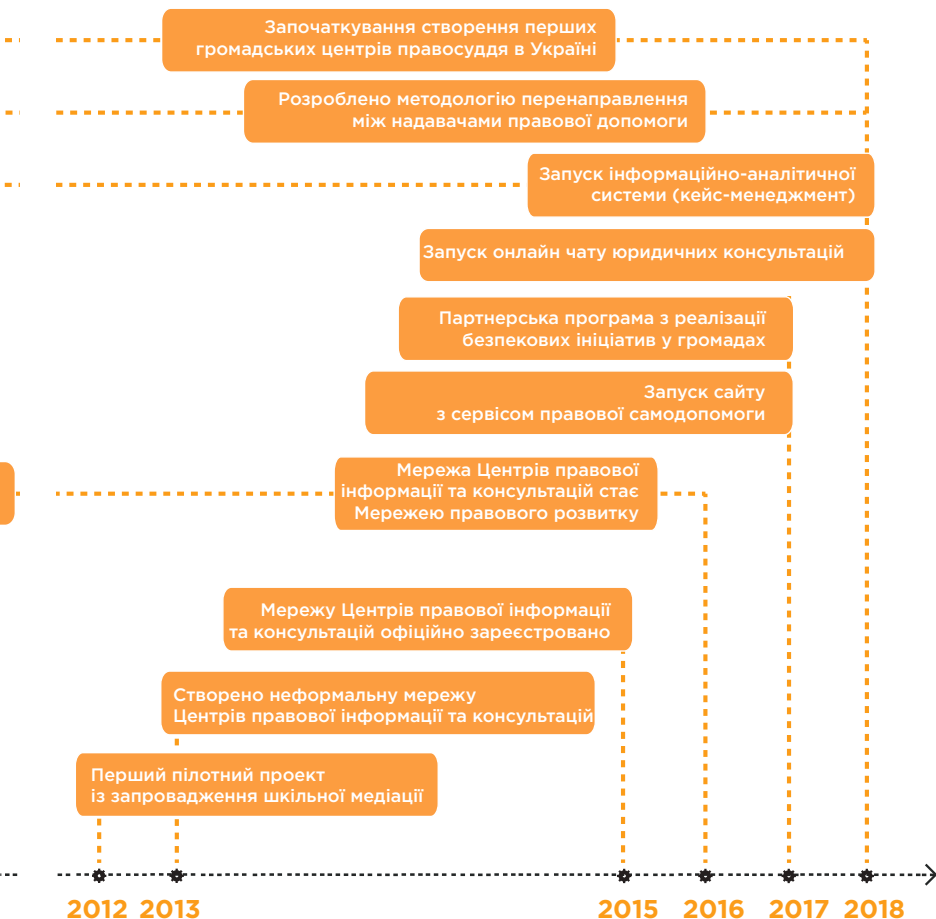
Рік 2018-й поставив перед нами й певні виклики, які нам належить долати в подальшій роботі. Це брак стабільного фінансування: як і в попередні роки, ми в більшій мірі розраховуємо на ресурсну та технічну підтримку міжнародної донорської спільноти, ніж національного уряду чи місцевого самоврядування. Також це певна пасивність мешканців громад: не зважаючи на розширений простір можливостей для громадської активності, відносно невелика пропорція громадян поспішає активно користуватися цими можливостями. Це і все зростаюча недостатність професійних кадрів — почасти ця проблема спричинена попередніми двома, і вона має для нас найбільш критичне значення, адже люди були й залишаються нашим найціннішим капіталом.

Усі ці виклики потребуватимуть від нас зусиль, змін і пошуку нових шляхів та ідей. Водночас своїм прикладом ми закликаємо всіх не боятися цих змін, прагнути їх, бути їх рушіями і надихати до них свої громади. До всіх глобальних змін і цілей, які ставимо перед собою, ми й далі рухаємося щоденною сумлінною працею, послідовно та наполегливо — і завжди на крок попереду!

Щиро,
Наталія Бімбірайте, Голова Правління
Євген Полтенко, Виконавчий директор

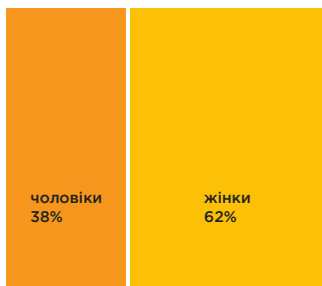

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТА ДОСЯГНЕННЯ

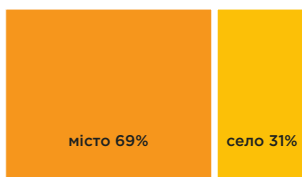

2009–2018

СТАТЬ КЛІЄНТА

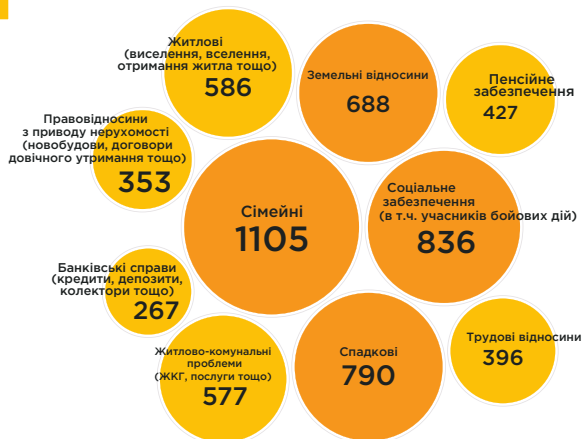
ТИП НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ, В ЯКОМУ ПРОЖИВАЄ КЛІЄНТ

СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ КЛІЄНТІВ

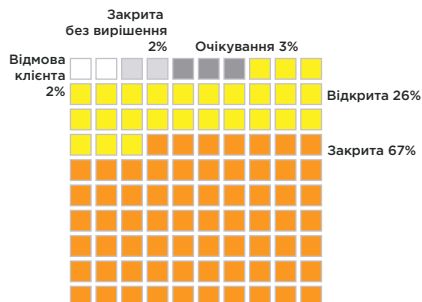

КАТЕГОРІЯ СПРАВ

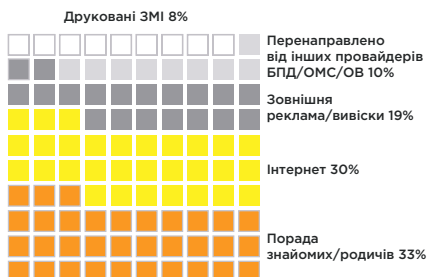

СТАТУТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

СТАТУС СПРАВИ

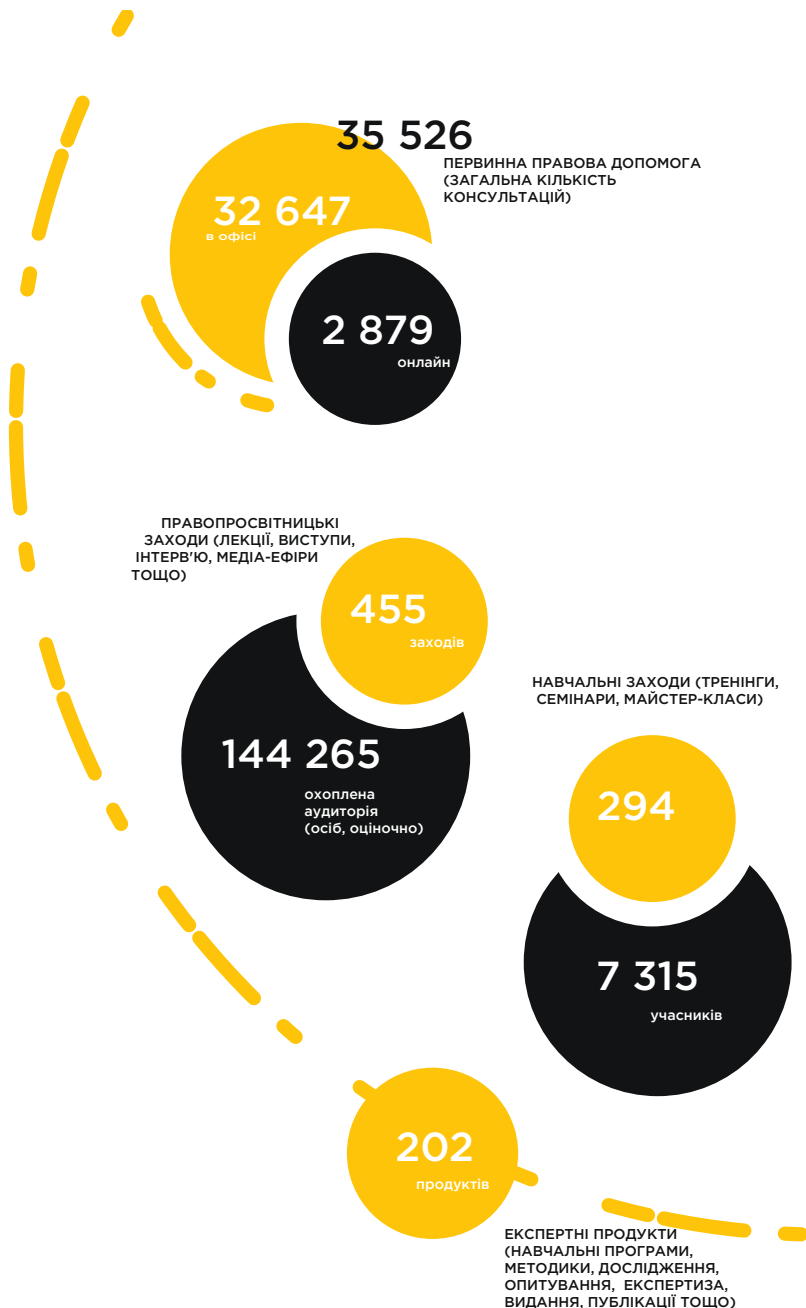

ЗВІДКИ КЛІЄНТ ДІЗНАВСЯ ПРО МЕРЕЖУ

БПД — Безоплатна правова допомога
ОМС — Орган місцевого самоврядування
ОВ — Органи влади

ПУБЛІЧНІ ЗАХОДИ (КОНФЕРЕНЦІЇ,
КРУГЛІ СТОЛИ, ФОРУМИ ТОЩО)

Ігор Абрам'юк

Голова Наглядової ради
(2019 рік)

«Особливістю Мережі є те, що ви творите не просто громадянське суспільство, а фахове громадянське суспільство. Важливо, що ви працюєте над стандартами: розробляєте, підвищуєте і стежите за їх дотриманням»

Мережа правового розвитку сильна своїми членськими організаціями. Ці організації працюють у різних середовищах, різних регіональних контекстах, мають різний експертний потенціал, різні досвід та історію становлення. Однак всіх їх об'єднує те, що вони працюють у громадах для їх розвитку, для посилення правової спроможності їх мешканців. У 2018 році діяльність Мережі у значній мірі фокусувалася на організаційному розвитку членських організацій. Діяльність у цьому напрямі показала позитивні результати, було напрацьовано мережеві інструменти для запровадження системи моніторингу та рейтингування офісів Мережі, розроблено систему мотивації регіональних координаторів.

Для сприяння рівномірному розвитку організацій-членів Мережі особлива увага приділяється підтримці та розвитку інституту регіональних координаторів. Саме для

забезпечення ефективної координації діяльності та взаємодії офісів Мережі між собою та з Виконавчою дирекцією, для менторської допомоги в організації роботи офісів, консультування та взаємодопомоги наприкінці 2016 року Правління Мережі вирішило створити в Мережі інститут регіональних координаторів. Регіональних координаторів обрали на регіональних конференціях місцевих організацій з урахуванням досвіду кандидатів у розвитку власних організацій, правозахисній діяльності, їх авторитетності серед організацій регіону. За період 2018 року інститут регіональних координаторів помітно укріпився внаслідок проведення систематичних зустрічей, формування та виконання навчального плану з підвищення кваліфікації, розробки плану діяльності на рік. Це дозволило систематизувати діяльність координаторів у напрямку розвитку організаційної спроможності організацій у регіонах.

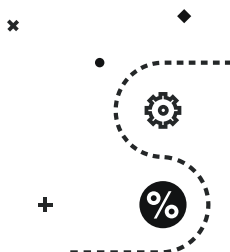
РЕГІОНАЛЬНИЙ ФОКУС

Регіональні координатори Мережі правового розвитку (зліва праворуч):
**Ольга Настіна, Вікторія Ільчишена, Роман Лихачов,
 Наталія Кулікова, Елла Петренко**

Ефективна робота регіональних координаторів є критично важливою для проведення повноцінної інтеграції нових членських організацій Мережі. У 2018 році

до Мережі долучилися нові організації, що представляють Нікополь (Дніпропетровська обл.) та Вижницю (Чернівецька обл.).

Ольга Настіна
регіональна
координаторка

Голова БМГО "Правова єдність". Кандидат юридичних наук. Волонтерка ГО «Юридична сотня». Тренерка з антидискримінаційних стандартів захисту прав людини в Європейському суді з прав людини, протидії гендерному насильству, публічних виступів

— Які перспективні напрями роботи Мережі правового розвитку Ви бачите в майбутньому?

«Сьогодні організації-члени Мережі у регіонах зарекомендували себе як потужні надавачі безоплатної правової допомоги. Децентралізація в Україні створила нові виклики для громадських організацій, і маємо неабиякий запит на експертний супровід новостворених територіальних громад: розвиток правової спроможності та управління громад, побудова розумної організаційної структури органів місцевого самоврядування, надання якісних безпекових послуг. На моє переконання, саме ці напрями є перспективними для Мережі у майбутньому»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ РЕГІОН

Для Центрального регіону Мережі 2018 рік був дуже продуктивним. Створено 11 шкільних служб порозуміння, прийнята програма безоплатної правової допомоги у Хмельницькому районі на 2019–2020 рр із загальним бюджетом 574 тис грн.

Протягом всього року організації регіону активно співпрацювали з органами місцевого самоврядування та стратегічними партнерами.

Посилювався інституційний розвиток Мережі в регіоні: були розроблені стратегічні документи та операційні плани діяльності членських організацій.

1 440 245_{грн}

Бюджет організації

790

Надано правових консультацій онлайн

169

Кількість справ вторинної правової допомоги

31

Кількість кейсів експертно-правового супроводу громад

6

Кількість кейсів альтернативного вирішення конфліктів

2

Кількість експертів із місцевого самоврядування

4

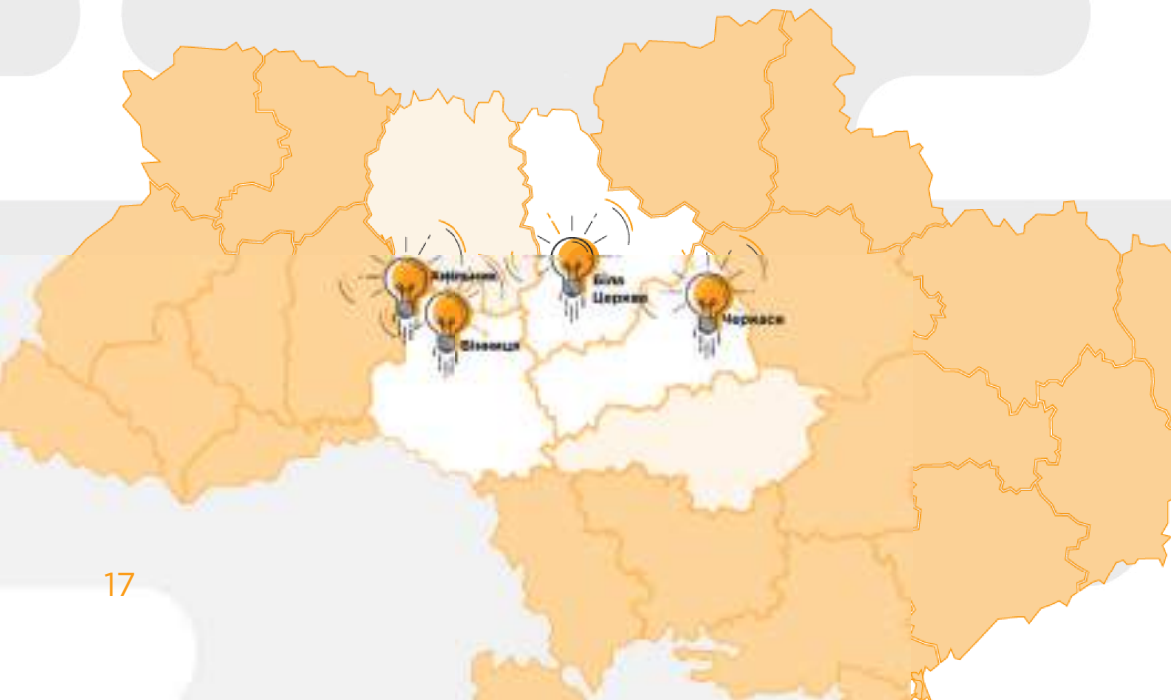
Кількість медіаторів

3

Кількість адвокатів

3

Кількість програм правової допомоги в регіоні

Виклики цього року, типові для громадських організацій: недостатня кількість ресурсів та пасивність громадян у вирішенні соціальних проблем. Однак представники Мережі мають великий

запас ентузіазму і бажання активно працювати наступного року! Важливою складовою діяльності організацій регіону є постійне підвищення кваліфікації та навчання експертів.

Успішні історії наших офісів — це не просто інформація, оповідки чи статистика. Це реальне життя людей, їхні проблеми та шляхи їх вирішення. Це можливість розповісти іншим про те, як можна побороти несправедливість і відновити порушені права. Це мотивація людей боротися за свої права. Часто успішні історії стають алгоритмами вирішення правових проблем для інших клієнтів, і навіть місцеві ЗМІ передруковують їх, чим надихають своїх читачів. Це свого роду повчальна правова просвіта.

АКТИВНА ГРОМАДА ЧЕРЕЗ СУД ПРИМУСИЛА ЧИНОВНИКІВ НАДАТИ ПУБЛІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ

Мешканці села Браїлів, що у Жмеринському районі Вінницької області, прагнули розібратися, чи об'єктивно місцеве комунальне підприємство підвищило тарифи на свої послуги. Однак отримати публічну інформацію виявилось непросто: комунальники

відмовилися її надавати, а сільський голова фактично підтримав таку бездіяльність. Активну громаду це не зупинило: люди звернулися до Вінницького офісу Мережі правового розвитку, і за допомоги адвоката Михайла Бардина добилися правди через суд.

ПЕНСІОНЕР НЕ ПОГОДИВСЯ ЗІ ЗМЕНШЕННЯМ РОЗМІРУ ПЕНСІЇ І ВІДСТОЯВ СВОЄ ПРАВО В СУДІ

На 5 тисяч гривень менше, ніж раніше, став отримувати чоловік з Вінниччини після того, як Пенсійний фонд перерахував йому пенсію. З таким рішенням колишній льотчик-випробувач не погодився — і довів, що закон на його боці.

БАТЬКО ДИТИНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ СПЛАЧУВАТИМЕ АЛІМЕНТИ ПРИМУСОВО

Мати виховує сина з інвалідністю сама. Зважаючи на діагноз дитини, працювати жінка не може, оскільки постійно доглядає за хворим. Живуть удвох суто на соціальні виплати, які разом складають суму, меншу за нинішню «мінімалку».

За допомоги юристів Білоцерківського офісу Мережі правового розвитку матері-одиначці вдалося домогтися аліментів від батька, який не живе з родиною вже понад 20 років.

Роман Лихачов
регіональний
координатор

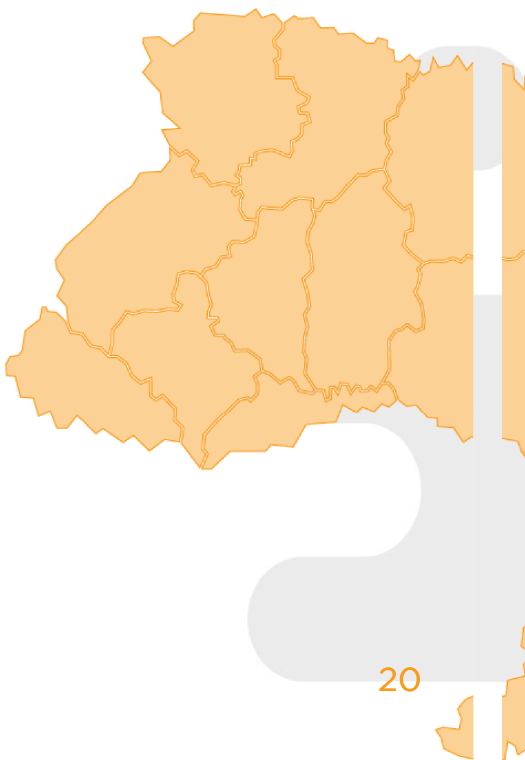
Голова громадської організації «Мережа антикорупційних центрів», експерт громадської організації «Чугуївська правозахисна група».

Ініціатор багатьох рекомендацій із вдосконалення нормативно-правових актів як на місцевому, так і на загальнодержавному рівнях

— Які сильні сторони Мережі правового розвитку порівняно з іншими громадськими організаціями Ви бачите?

«На цей момент Мережа є об'єднанням організацій регіонального рівня. Чимало організацій знаходяться у зоні проведення Операції об'єднаних сил. Це певний виклик для нас. З іншого боку, організації-члени Мережі виграли доволі багато стратегічних та резонансних справ, що вказує на високу кваліфікацію її юристів та адвокатів»

СХІДНИЙ РЕГІОН

Офіси, які входять до Східного регіону діяльності Мережі правового розвитку, в 2018 році особливу увагу зосередили на наданні безоплатної правової допомоги, консультаціях та веденні стратегічних справ.

Стратегічні справи важливі з точки зору напрацювання юридичної практики та досвіду для офісів. Часто стратегічні справи спрямовані на вирішення конфлікту в громаді. Вони цікаві

3 989 503_{грн}

Бюджет організацій

2 359

Надано правових консультацій онлайн

251

Кількість справ вторинної правової допомоги

640

Кількість кейсів експертно-правового супроводу громад

81

Кількість кейсів альтернативного вирішення конфліктів

2

Кількість експертів із місцевого самоврядування

3

Кількість медiatorів

3

Кількість адвокатів

5

Кількість програм правової допомоги в регіоні

можливістю комплексно вирішити проблему, яка є важливою для всієї громади, це цінний досвід. Інша категорія стратегічних справ — ті, які створюють певний прецедент, і таким чином, довівши до кінця одну справу, юристи відпрацьовують механізм вирішення подібних справ на майбутнє.

Організації регіону зіткнулися зі значними викликами в цьому році — перш за все, це військові дії. Східні офіси постійно працюють у важких умовах, пов'язаних

із проведенням операції Об'єднаних сил. Лінія розмежування притягує до себе людей із різними життєвими історіями, і вони часто потребують допомоги та кваліфікованих консультацій з юридичних питань.

Постійною умовою роботи місцевих офісів Мережі є не надто активна співпраця з боку органів місцевого самоврядування — можливо, через брак комунікації. Тому місцеві організації налаштовані змінити цю ситуацію.

Історії успіху допомагають формувати у людей віру в можливість виграти справу в суді, не дають опускати руки.

ШІСТЬ ДНІВ ЗАМІСТЬ ДВОХ МІСЯЦІВ: КОМУНАЛЬНИКИ САМІ ВИРІШУВАЛИ, СКІЛЬКИ ЖИТИ БЕЗПРИТУЛЬНИМ ТВАРИНАМ

Замість того, щоб утримувати спійманих у Чугуєві безпритульних тварин два місяці, як того вимагає закон, комунальники позбавляли їх життя вже на сьому добу. Господарі не встигали знайти і забрати своїх

чотирилапих друзів, громада міста терпіла збитки. Позов проти комунальників подав і виграв юрист Чугуївського офісу Мережі правового розвитку, адвокат, правозахисник Роман Лихачов.

ПРАВОВАХИСНИКИ ВВАЖАЮТЬ КОМПЕНСАЦІЮ ЗА «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ВИБУХ» НЕПРАВОМІРНО ЗМЕНШЕНОЮ

Учасник бойових дій, який постраждав від диверсійного вибуху боєприпасів у Балаклії Харківської області, вимагав компенсації за завдану матеріальну та моральну шкоду у понад 800 тисяч гривень. Суд позов задовольнив — але частково. Правозахисники Чугуївського офісу Мережі правового розвитку, які представляли

інтереси постраждалого в суді, з таким рішенням не погоджуються і готують апеляцію.

перша частина

друга частина

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ ЗБЕРІГ 15 ТИСЯЧ ГРИВЕНЬ ЗАВДЯКИ СПІВПРАЦІ СІЛЬРАДИ З ЮРИСТАМИ

Безоплатна правова допомога, яку Дворічанський офіс Мережі правового розвитку надав місцевій селищній раді, дозволила попередити втрати бюджету на суму 15 тисяч гривень. У спірному питанні щодо боргів за газ суд став на бік органу місцевого самоврядування.

Віталій Бабіка, юрист Дворічанського офісу Мережі (ліворуч) надає правову консультацію

Вікторія Ільчишена
регіональна
координаторка

До 2016 працювала на посаді заступника начальника управління з питань державної реєстрації Кам'янець-Подільського міськрайонного управління юстиції.
Від червня 2016 – керівниця Кам'янець-Подільського офісу Мережі правового розвитку

— Розкажіть, як працює Мережа правового розвитку.

«До Мережі входять 25 організацій, які працюють у відповідності до єдиних стандартів. Усі офіси надають безоплатну первинну правову допомогу, деякі також займаються вторинною. Тобто будь-хто з мешканців міста чи району може звернутися до нас і абсолютно безкоштовно отримати правову допомогу»

ЗАХІДНИЙ РЕГІОН

Протягом 2018 року організації Західного регіону Мережі виконали значний комплекс робіт. У Кам'янці-Подільському створено офіс безпеки міста та засновано 10 шкільних служб порозуміння. Упродовж року організації регіону суттєво посилили свій інституційний потенціал, розробили низку стратегій, зокрема комунікаційних і адвокаційних.

Організації регіону пишаються активною співпрацею з органами влади на місцевому, районному та обласному рівнях. Також представники місцевих організацій входять до складу громадських рад, зокрема на загальнонаціональному рівні.

1 926 194

грн

Бюджет організації

634

Надано правових консультацій онлайн

114

Кількість справ вторинної правової допомоги

25

Кількість кейсів експертно-правового супроводу громад

19

Кількість кейсів альтернативного вирішення конфліктів

3

Кількість експертів із місцевого самоврядування

2

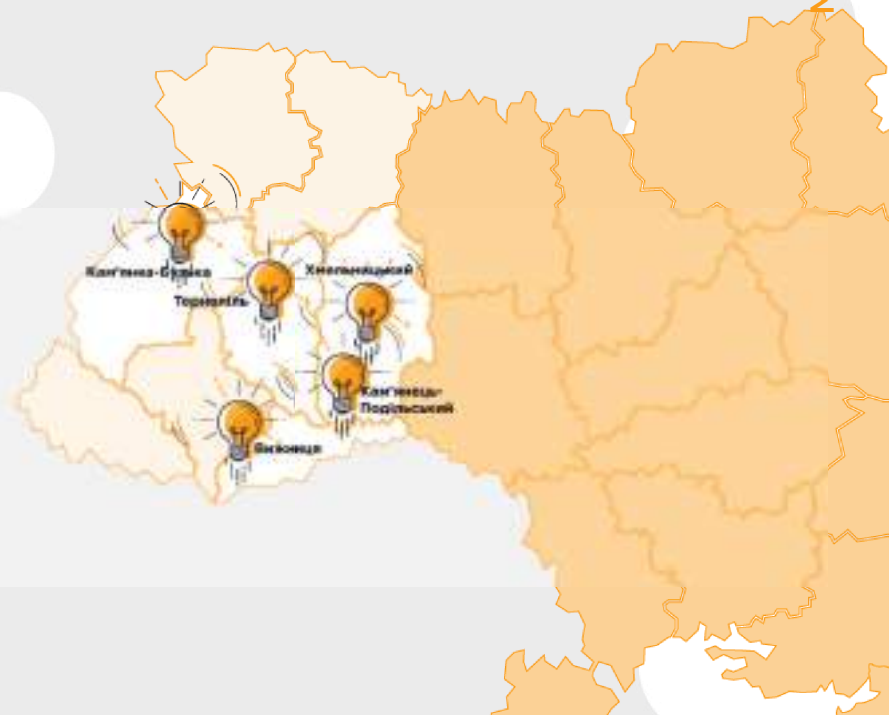
Кількість медіаторів

6

Кількість адвокатів

6

Кількість програм правової допомоги в регіоні

Ключовим викликом цього року для регіону стала відсутність сталого фінансування. Відкриття одних і закриття інших проєктів призводить до того, що складно планувати зайнятість працівників. У довготерміновій перспективі організації регіону

очікують більшої фінансової сталості, зокрема від провадження господарської діяльності, прибутку від якої був би направлений на реалізацію соціальних проєктів та статутну діяльність організацій.

Історії успіху — реальні приклади змін, це дійсність, з якою кожного дня стикаються люди, це індикатор того, як насправді функціонує наше законодавство та чудовий приклад для законотворців. Історії дозволяють визначити точки прикладання зусиль.

ВЕРХОВНИЙ СУД СТАВ НА БІК ПЕНСІОНЕРКИ-ПЕРЕСЕЛЕНКИ

Судова справа переселенки, якій скасували довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та припинили виплачувати пенсію, звинувативши у перетині державного кордону України, пройшла всі судові інстанції. Нарешті в липні 2018 року остаточну крапку в ній поставив Верховний

Суд: його рішення у цій справі є дуже важливим для формування єдиної судової практики. Готував процесуальні документи та представляв інтереси пенсіонерки на всіх стадіях розгляду справ адвокат, юрист Хмельницького офісу Мережі правового розвитку Роман Рачок.

ЛЮДЯНІСТЬ І ПРАВОВА ПІДТРИМКА: КОЛИШНІЙ БЕЗХАТЬКО РОЗПОЧАВ НОВЕ ЖИТТЯ

Злидні, металевий вагончик замість притулку, випадкові заробітки. Такий маргінальний спосіб життя понад 10 років вів мешканець Хмельниччини. Але все

круто змінилося одного дня, коли чоловік переступив поріг Кам'янець-Подільського офісу Мережі правового розвитку...

УЧАСНИК РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ ОТРИМУВАТИМЕ ПЕНСІЮ З ІНВАЛІДНОСТІ НЕЗАЛЕЖНО ВІД СТАЖУ

Лише одне звернення по безоплатну правову допомогу дозволило мешканці Чернівецької області на багато років уперед вирішити важливе для її найріднішої людини фінансове питання. У Вижицькому офісі Мережі правового розвитку матері роз'яснили права сина, який отримав поранення під час Революції Гідності, і тепер він отримуватиме пенсійні виплати з інвалідності.

Елла Петренко
регіональна
координаторка

Випускниця сертифікованої річної програми «Управління неприбутковими організаціями» Українського Католицького Університету (2014). Заступниця голови Громадської ради при Білозерській райдержадміністрації Херсонської області. Нагороджена ювілейною медаллю «Двадцять років Незалежності України»

— Чим корисне для регіональних організацій членство в Мережі правового розвитку?

«Мережа правового розвитку – це тісне коло однодумців, людей, близьких по духу та з однаковими цінностями. Завдяки співпраці офісів-членів Мережі народився і був втілений не один важливий для суспільства проект, вирішена не одна нагальна проблема як конкретної людини, так і громади в цілому. Мережа – це можливість для зростання регіональних організацій, їх спроможності, а також зміцнення людського, фахового потенціалу»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОН

Для організацій Південного регіону Мережі 2018 рік був насиченим, сповненим викликів, досягнень та перемог. Складно перерахувати все, що зроблено, але варто зосередитися на ключових досягненнях, якими організації регіону можуть справді пишатися: впровадження системи безоплатної правової допомоги у 5 об'єднаних територіальних громадах, апробація системи дослідження та аналізу правових

1 920 246 грн

Бюджет організацій

2 761

Надано правових консультацій онлайн

299

Кількість справ вторинної правової допомоги

49

Кількість кейсів експертно-правового супроводу громад

8

Кількість кейсів альтернативного вирішення конфліктів

4

Кількість експертів із місцевого самоврядування

2

Кількість медіаторів

1

Кількість адвокатів

3

Кількість програм правової допомоги в регіоні

МЕРЕЖА ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ • 2018 • ЗВІТ

потреб у сільських ОТГ, надання постійних консультацій організаціям громадянського суспільства, які входять до громадських рад різних рівнів, створення шкільних служб порозуміння, видання посібника про протидію булінгу, проведення політичної школи в Одесі та багато іншого.

2018-й — рік багатий на здобутки та досягнення. Справжнім викликом для місцевих організацій стало

впровадження електронної системи кейс-менеджменту, але наразі вона впроваджена в повній мірі та працює на всі 100%. Не завадило би більше зворотного зв'язку та підтримки від громадян та органів місцевого самоврядування на локальному рівні. Місцеві активісти стикнулись із проблемою відтоку молоді з сіл та малих міст, що призводить до недостатньої кількості партнерів, на яких би вони могли спиратись у кожній громаді.

Успішні історії наших клієнтів допомагають вирішити проблемні питання всім українцям, які опинилися у певних обставинах. Це підтверджує статистика переглядів та поширень. Статті-історії користуються неабияким попитом. Це вже готовий алгоритм, керівництво до дії! Також це допомога не лише клієнтам, а й колегам-юристам, які таким чином заощаджують свій час, маючи позитивні приклади з практики.

СТАТУС УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ: ЩО РОБИТИ, КОЛИ ТЕБЕ ІГНОРУЮТЬ?

До Херсонського офісу Мережі правового розвитку при ГО «ІРЦ «Правовий простір» звернувся колишній військовослужбовець, а нині житель одного з сіл

Білозерського району Херсонської області, з проханням допомогти йому отримати статус учасника бойових дій.

ДО СТАТУСУ УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ — ЧЕРЕЗ ПОДВІЙНІ ПЕРЕПОНИ

Близько року тривали поневі-
рвання захисника України, який
не міг отримати статус учасни-
ка бойових дій. Причиною цього
спершу була незрозуміла позиція
керівництва військової частини,
де він служив, і як наслідок — від-
мова надати необхідні документи.
Потім були незаконні вимоги ко-
місії при військкоматі. Всі ці пе-
решкоди учасник АТО подолав,
звернувшись до Херсонського
офісу Мережі пра-
вового розвитку.

ДИТИНУ ДОЗВОЛИЛИ ВИВЕЗТИ ЗА КОРДОН БЕЗ ЗГОДИ БАТЬКА

Жінка розповіла, що не раз
зверталася до батька своєї донь-
ки з проханням надати дозвіл
на виїзд дитини, щоб мала могла
відвідати бабусю та дідуся, які
живуть в іншій країні, але тато
безпідставно відмовляв. Юрист
Білозерського офісу Мережі пра-
вового розвитку В'я-
чеслав Лях допоміг
вирішити ситуацію.

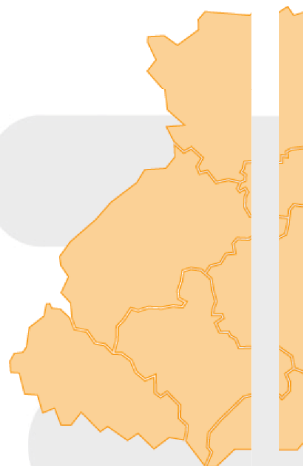

Наталія Кулікова
регіональна
координаторка

Юрист-правознавець. Засновниця та координаторка Чернігівської міської громадської організації «Юридична клініка «Бона Менте». Брала участь у міжнародному стажуванні (2013) в США в рамках програми «Public Interest Law and Pro Bono Legal Services in the US» та у навчальній програмі «Розробка, моніторинг та оцінювання Національної стратегії з дотримання прав людини та плану її впровадження» (Швеція, 2017)

— Що є Мережа правового розвитку?

«Мережа правового розвитку — громадська спілка, до якої входить багато організацій з усієї України. Ми об'єдналися для того, щоб надавати допомогу тим, хто її потребує. Ми знайомі доволі тривалий час і співпрацюємо з 2009-го року»

ПІВНІЧНИЙ РЕГІОН

2 018 рік для Північного регіону був роком організаційного розвитку та пошуку нових можливостей. Організації суттєво підвищили свій рівень у загальномережевому рейтингу та успішно пройшли моніторинг. Персональний склад організацій поповнився 10 новими співробітниками. На ниві зовнішніх комунікацій ми суттєво підвищили свій рейтинг серед прихильників та потенційних партнерів. Регіональні організації активно співпрацювали з органами місцевого самоврядування, Національною поліцією України в Чернігівській та Сумській областях, реалізу-

715 360 грн

Бюджет організацій

477

Надано правових консультацій онлайн

187

Кількість справ вторинної правової допомоги

18

Кількість кейсів експертно-правового супроводу громад

0

Кількість кейсів альтернативного вирішення конфліктів

1

Кількість експертів із місцевого самоврядування

0

Кількість медiatorів

0

Кількість адвокатів

0

Кількість програм правової допомоги в регіоні

вали дослідження за методикою “Місцевий індекс прав людини”.

Своєрідним викликом для організацій регіону цього року стала плінність кадрів в органах місцевого самоврядування, адже це значно ускладнює формування

довгострокових партнерств та планів. Незважаючи на активний організаційний розвиток, місцеві активісти відчують потребу в інституційному “закріпленні” своїх пріоритетів, зокрема за напрямом розробки стратегій сталого розвитку для організацій.

Історії успіху наближають клієнтів до Офісів Мережі, адже люди, читаючи історію, можуть побачити себе в ній, звернутися за допомогою або вже самостійно вирішити свою проблему. Історії також дають можливість проводити правоосвітню роботу, тобто навчають заявників відстоювати свої права та показують, наскільки важливо захищати права людини.

СПРАВЖНІЙ БАТЬКО «ВИПРАВИВ» ЛИПОВЕ СВІДОЦТВО ПРО НАРОДЖЕННЯ ДОНЬКИ

Аби скасувати оборудку з документами і встановити факт батьківства, мешканцю Чернігівщини довелося звертатися і в соціальні служби, і до юристів системи

безоплатної правової допомоги. Отримати повну перемогу в суді допомогла юристка Чернігівського офісу Мережі правового розвитку Ірина Бірюк.

ПЕРЕСЕЛЕНЦЮ ДОПОМОГЛИ УЗАКОНИТИ ФАКТ СМЕРТІ БАТЬКА

До Сумського офісу Мережі правового розвитку звернувся вимушений переселенець з Луганської області — просив допомоги з документами. Розповів, що на території, тимчасово непідконтрольній Україні, помер його батько. Родина отримала свідоцтво про смерть у так званий “ЛНР”, яке в Україні є недійсним.

ФАКТ СМЕРТІ МАТЕРІ, ПОМЕРЛОЇ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, СИН ВСТАНОВИВ ЧЕРЕЗ СУД

Жінка померла на тимчасово непідконтрольній Україні території. Відтак її родина, маючи документи, які не є дійсними в нашій державі, не могла отримати допомогу на поховання та отримати

залишок пенсії. З подібними проблемами люди звертаються дуже часто, говорять юристи Сумського офісу Мережі правового розвитку і подають один з успішних алгоритмів вирішення цієї проблеми.

Як громадські радники ми щодня на лінії фронту боремося проти несправедливості. Біль, гнів і втрата, які переживають ті, кому ми допомагаємо, відображаються і на нас. Саме тому, що ми завжди можемо покластися на наших партнерів у скрутну хвилину та поділитись із ними успіхами, ця боротьба полегшується, а на фоні глобальних загроз ми всі стаємо пліч-о-пліч.

Я кілька разів брала участь у національних та міжнародних конференціях, які були організовані Міжнародним фондом “Відродження”, Координаційним центром безоплатної правової допомоги, Українською фундацією правової допомоги та Мережею правового розвитку. Вилітаючи з Канади, я знала, що між нашими правовими системами існують відмінності, але відкрила для себе, що є і багато спільного. Завдяки участі у цих конференціях, я розширила своє власне

бачення, відкрила нові стратегії. Я сподіваюся, що змогла зробити свій внесок у спільний досвід надання правової допомоги.

Правосуддя для всіх — це важка мета. Політика і прибуток часто зіштовхують громадян лобами. У боротьбі за владу наші найбільш незахищені громадяни відходять на задній план, але те, як ми ставимося до найбільш вразливих серед нас, це показник життєздатності громадянського суспільства. Зростаюча мережа громадських радників, створення правових клубів «Правокатор» вже працює з вразливими верствами, одночасно продовжуючи шукати найкращі практики для ефективного надання послуг з правосуддя на рівні громади. Саме поєднання розширення прав і можливостей, партнерства, професіоналізму та підзвітності ілюструє роботу Мережі правового розвитку. Дякуємо, що запросили мене взяти участь у вашій роботі.

ВІДГУК ІЗ КАНАДИ

Я вважаю, що наші зв'язки, посилені на конференціях, продовжуватимуть мотивувати надихати всіх учасників, коли ми йтимемо вперед у прагненні до справедливості через неупереджене правосуддя.

*Нан Норманд
ліцензований
громадський радник,
Канада*

+

ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МЕРЕЖІ

СИЛА МЕРЕЖІ ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ — В ОБ'ЄДНАННІ

Одна зі стратегічних цілей Мережі правового розвитку — розбудована, злагоджена, стала спілка громадських організацій, що діє в інтересах громади.

Розбудова інституційного потенціалу Мережі відбувається за трьома напрямками:

- платформа для взаємонавчання та обміну досвідом;
- налагоджена система внутрішньої та зовнішньої комунікації;
- фінансова сталість.

Мережа — це спілка незалежних та самостійних організацій, що об'єдналися на добровільних засадах для досягнення спільних цілей і реалізації спільної місії. На сьогодні ці організації громадянського суспільства в різних регіонах України системно і за єдиними стандартами формують правову культуру людини та суспільства. Об'єднання у спілку дозволяє посилити ресурс кожної окремої організації і Мережі в цілому.

Мережа — це об'єднання професіоналів, які сповідують єдині цінності, які взяли на себе

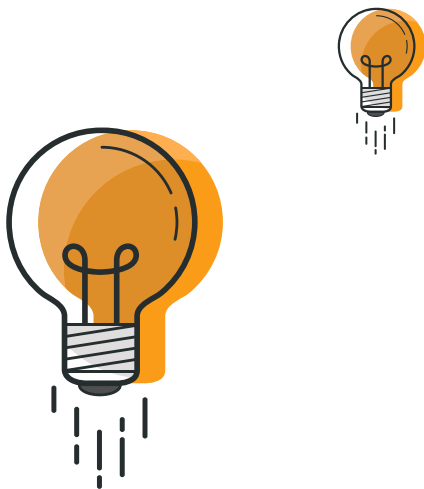
відповідальність сприяти правому розвитку людини, громади та органів влади.

Мережа дає можливість професійно зростати кожному, знаходити потенціал для самореалізації і залучати більшу кількість прихильників по всій Україні.

Упродовж 2018 року Мережа серйозну увагу приділяла налагодженню системи зовнішньої та внутрішньої комунікації. Відбувся запуск на веб-сайті онлайн-чату з надання правових консультацій та модуля зворотного зв'язку від запитувачів правової допомоги, залучення до підтримки роботи цього сервісу на волонтерських засадах практично всіх організацій-членів Мережі. Загалом аудиторія охоплення інформаційними повідомленнями Мережі склала понад 770 тис осіб (порівняно зі 150 тис осіб роком раніше). Аудиторія веб-сайту Мережі зросла у 14 разів. Мережа стала призером V Національного конкурсу публічних звітів за 2017 рік. Англomовні матеріали про роботу Мережі публікуються на міжнародних ресурсах, що сприяє донесенню інформації про специфіку розвитку правової

системи в Україні до іноземної аудиторії, а також налагодженню стосунків Мережі з міжнародними партнерами.

Реалізація загальномережових проєктів дозволяє зміцнювати експертний потенціал Мережі та просуватися на шляху до забезпечення фінансової сталості. Загальний обсяг залучених ресурсів всіх організацій-членів у 2018 році склав майже 17 млн. грн, тоді як у 2017 цей показник не перевищував 11 млн. грн. Мережа також зробила перші практичні кроки на шляху до розробки фандрейзингової стратегії, яка фокусується на розвитку додаткових джерел доходів, зокрема через розбудову спроможності надавати платні послуги, розвивати стратегічне партнерство з місцевим самоврядуванням та приватним сектором. У 2018 році в Мережі було проведено першу незалежну зовнішню фінансову перевірку.

РОМАН РОМАНОВ

директор програми «Права людини та правосуддя»
Міжнародного фонду
«Відродження»

«Мережа правового розвитку для Міжнародного Фонду «Відродження» має особливу цінність, через набутий спільно трансформаційний досвід зміни формату діяльності місцевих громадських організацій у відповідь на нові загрози і можливості. Вибудовування системних зв'язків із місцевими громадами; розробка інноваційних та ефективних інструментів оцінки ефективності роботи членських організацій; формування консенсусу щодо спільних цінностей, завдань та механізмів співпраці; знаходження балансу між незалежністю та підзвітністю, нарешті орієнтація на потреби споживачів правових послуг — це не повний перелік досягнень Мережі, що виділяють її на тлі строкатого спектру громадської активності в Україні»

НАГЛЯДОВА РАДА

Микола Козирів
член Наглядової ради

Ірина Федорович
членкиня Наглядової ради

Роман Мартиновський
член Наглядової ради

Олександр Павліченко
член Наглядової ради

ПРАВЛІННЯ

Наталія Бімбірайте
голова Правління

Петро Бурлаченко
член Правління

Михайло Бардин
член Правління

Максим Ільчишен
член Правління

Андрій Місяць
член Правління

Сергій Кошель
член Правління

Віталій Бабіка
член Правління

РЕГІОНАЛЬНІ КООРДИНАТОРИ

Ольга Настіна
координаторка
Центрального регіону

Роман Лихачов
координатор
Східного регіону

Наталія Кулікова
координаторка
Північного регіону

Елла Петренко
координаторка
Південного регіону

Вікторія Ільчишена
координаторка
Західного регіону

ВИКОНАВЧА ДИРЕКЦІЯ

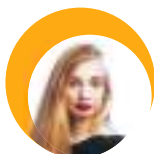
Евген Полтенко
виконавчий директор

Ольга Саух
фінансова
менеджерка-бухгалтерка

Денис Губашов
менеджер з комунікацій

Анастасія Рева
програмна асистентка

Людмила Савченко
менеджерка
з організаційного розвитку

Олена Орлова
редакторка сайту

Дамір Лук'яненко
системний адміністратор

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МЕРЕЖІ

У 2018 році діяльність Мережі у значній мірі фокусувалася на організаційному розвитку членських організацій, зміцненні сталості організаційних структур, гармонізації ключових компонентів роботи організацій (зовнішнє середовище, місія, культура, структура та ін.), їхній готовності протистояти викликам у майбутньому. Діяльність у цьому напрямі показала позитивні результати, було напрацьовано

мережеві інструменти для вдосконалення системи моніторингу дотримання стандартів та запровадження рейтингування офісів Мережі, розроблено систему мотивації регіональних координаторів. Третій за ліком моніторинг офісів Мережі у 2018 році було проведено вже з використанням оновленої методології та інструменту. Новацією моніторингу-2018 стало також залучення до його проведення зовнішніх незалеж-

Початок нового моніторингового циклу 2019 року

«Процес організаційного розвитку — це важливий крок уперед із багатьма наслідками. Крок, який не лише допоможе організаціям отримати фінансову підтримку, експертний супровід, а й може стати потужним фактором змін всередині організації та допомогти вивести її на новий рівень розвитку».

них експертів з організаційного розвитку. Це дало змогу більш об'єктивно та неупереджено оцінити стан організаційного розвитку офісів Мережі, виявити прогалини і проблеми в роботі організацій, визначити перелік інструментів, які можна використати для їх усунення та розробити плани організаційного розвитку організацій з урахуванням рекомендацій експертів та під їх менторством.

Впровадження планів оргрозвитку — один із важливих показників діяльності організацій.

Враховуючи досвід проведення моніторингу в 2018 році, було внесено зміни до Стандартів Мережі в частині, що стосується проведення моніторингів.

У напрямі географічного розширення Мережа реалізувала плани інтеграції Нікопольського (Дніпропетровська обл.) та Вишньовського (Чернівецька обл.) офісів Мережі для адаптації їх роботи до критеріїв Мережі.

Валентина Полтавець

виконавча директорка
Асоціації об'єднаних
територіальних громад
України

«28 березня 2018 року між Асоціацією ОТГ та Мережею правового розвитку було підписано Меморандум про співпрацю.

Спільна робота в 2018 році дозволила ефективніше діяти обом організаціям для досягнення своєї мети, вивчаючи проблеми громад і виробляючи шляхи їх вирішення.

Співпраця Асоціації та Мережі була спрямована на сприяння створенню безпечного середовища в громадах, впровадженню місцевих програм безоплатної правової допомоги, наданню громадам експертно-правової підтримки.

Дякуємо за роботу та сподіваємося на подальшу плідну співпрацю!»

Моніторинг дотримання стандартів, рейтингування за показниками ефективності поточної роботи та методологія їх проведення стали основними пріоритетами діяльності Мережі. Впродовж 2018 року ми розробили власну систему рейтингування та мотивації організацій-членів Мережі, яка має потенціал стати прецедентом для системи оцінки ефективності та стимулювання у сфері налагодження мережевої/коаліційної діяльності. Провели практичне пілотування системи, завдяки якому вдалося об'єктивно визначити досягнення кожної організації: як сильні сторони, на які вона в подальшому може опиратися, так і слабкі, які потребують подальшого вдоско-

налення. Це справляє позитивний вплив на організації. Так, якщо середній показник рейтингування станом на II квартал 2018 склав 57%, то станом на 4 квартал 2018 — вже 63%. Відносна різниця між найнижчим та найвищими показниками становить 44%. За час реалізації проекту 3 організації, які за даними перебували у зоні виключення, продемонстрували значне зростання своїх показників. За останніми результатами лише 1 організація із 25 за своїми результатами перебуває під ризиком виключення. Крім того, система рейтингування дозволяє об'єктивно, спираючись на фактичні результати роботи, розраховувати мотивацію регіональних координаторів.

Моніторинговий цикл 2018 року

Мережа правового розвитку: середні загальні % за сферами організаційного розвитку 2018

2018 | 2019

Звіти моніторингових груп з рекомендаціями та коментарями організацій

Моніторингові візити в організації

ЖОВТЕНЬ

ЛИСТОПАД

ГРУДЕНЬ

СІЧЕНЬ

Київ, 27-28.09.

Ввідний інструктаж моніторингових груп

Опрацювання самооцінки організацій

Детальні графіки моніторингових візитів

Підготовка планів організаційного розвитку організацій

НАЛАГОДЖЕННЯ ПЕРЕНАПРАВЛЕННЯ МІЖ НАДАВАЧАМИ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Протягом 2017–2018 Мережа правового розвитку реалізувала проект “Підвищення доступу до правосуддя вразливих верств населення у громадах Волинської, Харківської та Херсонської областей”. В рамках проекту у взаємодії з державною системою безоплатної правової допомоги (БПД) та неурядовими провайдерами правової допомоги були напрацьовані практичні пропозиції щодо налагодження дієвої системи перенаправлення між провайдерами БПД, зокрема методологію та протокол перенаправлення. Ці напрацювання дозволили закласти підвалини для подальшої стандартизації надання первинної БПД та автоматизації обміну інформацією між провайдерами. Зокрема укладанням 16 червня 2018 за ініціативи Мережі правового розвитку Меморандуму про співпрацю ключових провайдерів БПД і приєднання нових організацій до його реалізації, по суті, започатковано формування національної коаліції надавачів правової допомоги.

Період реалізації проекту: вересень 2017 — квітень 2018
Донор: Програма USAID «Нове правосуддя»

МЕРЕЖЕВІ ПРОЕКТИ

Виконавці:	Партнери:
ГО «Центр зростання громад» (Ковельський офіс) ЧМГО «Чугуївська правозахисна група» (Чугуївський офіс) ГО «Білозерський центр регіонального розвитку» (Білозерський офіс) Херсонська обласна організація Комітету виборців України (Херсонський офіс КВУ) ГО «ІРЦ «Правовий простір» (Херсонський офіс ІРЦ) ГО «Скадовщина – мій рідний край» (Скадовський офіс)	Координаційний центр з надання правової допомоги Директорат з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України Українська Гельсінська спілка з прав людини Українська фундація правової допомоги Асоціація юридичних клінік України БФ «Право на захист» ВГО «Юридична сотня»

ЯКУ ПРОБЛЕМУ ВИРІШУВАВ ПРОЕКТ

Сьогодні в Україні понад 8 млн. людей зіштовхуються з потребами захисту власних прав та потребують правової допомоги. Лише 800 тисяч (тобто лише 10%) протягом минулого року зверталися по таку допомогу саме до державної системи безоплатної правової допомоги. І часто ті особи, які звернулися за вторинною правовою допомогою до державної системи, не відповідають встановленим критеріям, не отримують такої допомоги або ж інформації щодо альтернативних варіантів її отримання, зокрема можливості звернення до інших провайдерів безоплатної правової допомоги. А ті громадяни, які звертаються до інших провайдерів, можуть запитува-

ти вторинну правову допомогу, оскільки недостатньо обізнані, які саме організації надають вторинну, а які — первинну правову допомогу. Люди нервують і зневіряються у подальшій перспективі вирішенням своїх правових проблем.

Мета проекту полягала у підвищенні доступу до правосуддя вразливих верств населення шляхом налагодження ефективної комунікації між надавачами безоплатної правової допомоги у громадах, проведення моніторингу діяльності системи надання безоплатної правової допомоги у громадах Волинської, Харківської та Херсонської областей.

Координаційна зустріч експертів проекту у Волинській області

Тренінг для провайдерів безоплатної правової допомоги у Харківській області

Для досягнення мети проекту впродовж вересня 2017 — квітня 2018 у трьох регіонах, розташованих відповідно на Заході, Півдні та Сході країни, було проведено моніторинг якості перенаправлення звернень запитувачів правової допомоги від провайдерів-організацій громадянського суспільства до державної системи БПД. Для узгодження цієї діяльності у кожному регіоні реалізації проекту були сформовані координаційні групи, до складу яких увійшли представники місцевих неурядових провайдерів БПД та державної системи БПД.

З метою збору необхідної інформації організації-учасниці Мережі правового розвитку через надання запитувачам первинної правової допомоги (загалом було надано

Перенаправлення (переадресація) — спосіб взаємодії надавачів БПД для максимально якісного та змістовного задоволення потреб запитувачів у правовій допомозі, реального забезпечення доступу до правосуддя. Якщо провайдер БПД не може у повній мірі задовольнити запит (брак інформації, ресурсів, компетенцій тощо), запитувач скеровується до партнерського провайдера, який володіє відповідною інформацією, ресурсами і компетенцією

Основні принципи перенаправлення:

- Отримання людиною допомоги з мінімальними витратами часу, коштів, нервів;
- Спонування людини до вирішення проблеми у правовий спосіб;
- Надання правової допомоги, яка відповідає дійсним потребам людини.

Дотримання цих принципів у результаті має сприяти налагодженню такої системи перенаправлення, як б передбачала:

- Відповідність дійсним потребам людей;
- Спроможність провайдерів БПД (компетентний персонал, належні практики і підходи до надання БПД, адаптивність до змін і постійне самовдосконалення);
- Тісну взаємодію між провайдерами БПД.

понад 2800 консультацій) перенаправляли запитувачів до державної системи БПД з подальшим отриманням від них зворотного зв'язку щодо наданих їм там послуг. Фактично було перенаправлено понад 200 осіб.

Для стандартизації діяльності провайдерів БПД та напрацювання пропозицій щодо налагодження системи перенаправлення експертна група проекту розробила проекти наступних документів:

- анкета запитувача БПД;
- методологія моніторингу перенаправлення;

- протокол взаємодії надавачів БПД при перенаправленні;
- типовий меморандум між провайдерами БПД щодо організації взаємодії з перенаправлення.

Підсумкова робоча зустріч експертної групи за участі представників широкого кола зацікавлених сторін (керівництво державної системи БПД, представники недержавних провайдерів БПД, Міністерства юстиції України, міжнародних розвиткових організацій) дозволила систематизувати й узагальнити напрацювання проекту та спланувати подальші дії щодо їх імплементації.

РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ ПРОЕКТУ:

- Укладання меморандуму про спільну діяльність щодо надання БПД між основними провайдерами БПД.
- Створення регіональних комунікаційних майданчиків провайдерів БПД (у форматі координаційних груп/рад/кластерів), де систематично (не менше, ніж раз на квартал) узгоджувати спільні заходи, у тому числі: актуалізація даних про місцевих провайдерів БПД, моніторинг якості надання БПД всіма провайдерами регіону.
- Ініціювати спільну роботу всіх зацікавлених сторін

Євген Полтенко, виконавчий директор Мережі, модерує експертну зустріч провайдерів безоплатної правової допомоги

з вироблення єдиних стандартів надання первинної БПД, адвокації змін у ЗУ «Про безоплатну правову допомогу» (з метою забезпечення права людини вибирати альтернативні можливості отримання БПД у разі відмови або неможливості державної системи БПД таку допомогу надати), налагодження взаємодії баз перенаправлень усіх провайдерів БПД (з дотриманням конфіденційності персональних даних запитувачів БПД у повній відповідності до ЗУ «Про захист персональних даних»).

- За аналогією з електронною медичною картою пацієнта створити електронну картку запитувача БПД як універсальний інструмент фіксування всіх деталей справи (справ) людини для спрощення процедури надання правової допомоги провайдерами БПД, підвищення довіри клієнта до провайдерів БПД.
- Розробка для запитувачів вторинної БПД пам'ятки про взаємодію з призначеним адвокатом, де будуть зазначені права та обов'язки клієнта, порядок його взаємодії з адвокатом.

Олексій Бонюк

директор Координаційного центру з надання правової допомоги

«В Україні є можливість успішного функціонування та розвитку недержавних надавачів БПД, і спільна ініціативна робота може призвести до напрацювання ефективної моделі надання правової допомоги. Підписання Меморандуму є лише початком, який, тим не менш, відкриває шлях до вирішення питання розробки спільних стандартів надання правової допомоги, врегулювання цієї діяльності»

Більше інформації про проект

МОНІТОРИНГ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ — МІСЦЕВІ ІНДЕКС ПРАВ ЛЮДИНИ

Виконавці:	Партнери:
ЧМГО «Чугуївська правозахисна група» (Чугуївський офіс) ГО «Станіславська правозахисна група» (Івано-Франківський офіс) ГО «Чернігівський громадський комітет захисту прав людини» (Чернігівський офіс) ГО «Асоціація юристів м. Кам'янець-Подільський (Кам'янець-Подільський офіс)	Українська Гельсінська спілка з прав людини

Період реалізації проекту: травень-листопад 2018

Донор: Програма USAID «Нове правосуддя»

МЕРЕЖЕВІ ПРОЕКТИ

ЯКУ ПРОБЛЕМУ ВИРІШУВАВ ПРОЕКТ

Сьогодні громади отримують все більше повноважень. Але не всі керівники на місцях розуміють пріоритетність забезпечення прав людини у своїй діяльності. Досить часто доступ до правосуддя, забезпечення прав людини відходить на задній план, поступаючись питанням освітлення, ремонтів доріг, благоустрою і т.п.

Мета проекту полягала у покращенні партнерських взаємин у сфері захисту прав людини з урахуванням потреб вразливих верств населення у громадах, зокрема між представниками органів місцевого самоврядування та судової влади, правозахисної спільноти та громадських організацій.

Проведення експерименту. Моніторинг лікарні за методологією місцевого індексу прав людини проводить Оксана Осарчук, монітор Мережі

Завдяки методологічній та експертній підтримці партнера – Української Гельсінської спілки з прав людини (УГСПЛ) – Мережа правового розвитку мала можливість провести громадський моніторинг стану дотримання прав людини і поваги до них з боку органів місцевого самоврядування із застосуванням інноваційного інструментарію Місцевого індексу прав людини (МІПЛ).

Місцевий індекс прав людини заснований для підтримки та ефективного розвитку реформи децентралізації в Україні. Критерієм ефективності визнано такий розвиток, що базується на засадах пріоритету прав людини в усіх сферах її взаємин з державою. Більш детально про МІПЛ: hro.org.ua

ПРОЕКТ ВПРОВАДЖУВАВСЯ У НАСТУПНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ

- місто Чернігів
- Носівська ОТГ
- Михайло-Коцюбинська ОТГ

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

- місто Хмельницький
- Дунаєвецька ОТГ
- Слобідно-Кульчієвецька ОТГ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

- місто Болехів
- місто Долина
- Витвицька ОТГ

Важливо розуміти, що результати моніторингу — це не рейтинг міст. Це не порівняння Чернігова зі, скажімо, Носівкою чи Михайло-Коцюбинським. Насамперед, це унікальна можливість порівняти Чернігів 2018 року і, наприклад, Чернігів 2020 року. Вся цінність інструменту Місцевого індексу прав людини — у його системному використанні. Високі показники — це “зелене світло” для інвесторів, додаткові політичні бали для керівництва громад. А низькі — сигнал для об’єднан-

ня зусиль мешканців, залучення зовнішніх партнерів для спільного вирішення проблем, вірного визначення пріоритетів територіального розвитку. Отримані у 2018 результати моніторингу є точкою відліку. Моніторингові групи, провівши кропітку та надзвичайно трудомістку роботу, перевели м’яч на бік поля місцевого самоврядування. Тепер саме від місцевої влади залежить, чи будуть ці напрацювання і рекомендації інтегровані у місцеву політику, чи візьмуть методологію Місцевого індексу прав людини на озброєння для подальшого періодичного проведення, чи відбудеться трансформація від культури прийняття рішень «у ручному режимі» до культури рішень, заснованих на фактах та реальних потребах людей.

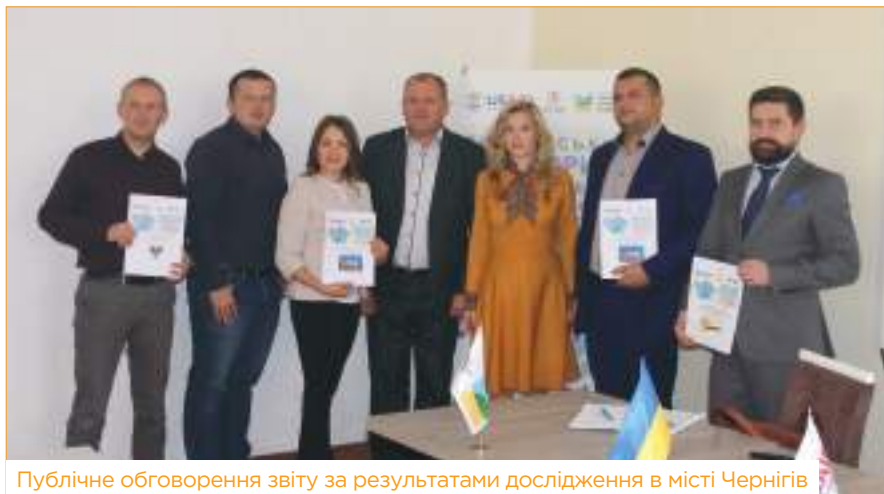

Наразі на місцевому рівні існує низка проблем та бар'єрів, які стоять на перешкоді громадянам у реалізації ними передбачених законом прав. Непідкріпленість частини пільг бюджетом, вибірковість, бюрократизм у сфері реалізації соціально-економічних прав. Формалізм, відсутність стандартної якості, беззахисність у сфері захисту прав дитини та забезпечення недискримінації

У віддалених населених пунктах (особливо гірських), де зокрема було реалізовано проект, бракує правників, туди рідко навідується поліція. Відповідно мешканці цих територій порівняно з мешканцями, до прикладу, великих міст, мають набагато менший доступ до публічної інформації, менше можливостей захистити свої права.

Також виникає чимало проблем не індивідуального характеру, проблем, які актуальні для всієї громади

та потребують експертного правового супроводу. Органи місцевого самоврядування не завжди спроможні залучити до консультування правника в тих чи інших питаннях життєдіяльності громади. Вони часто мають труднощі у вирішенні питань належного управління та розпорядження спільною власністю об'єднаної територіальної громади, зокрема і рекреаційними територіями. Ефективне ж вирішення цих питань є критично важливими для забезпечення добробуту всіх мешканців громади.

Публічне обговорення звіту за результатами дослідження в місті Чернігів

ДОДАТКОВИЙ ЕТАП АНАЛІЗУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ТА МІСЦЕВИХ ПОЛІТИК І ПРОГРАМ ПЕРЕДБАЧАВ:

- аналіз експертами проекту судової практики за тематикою дотримання прав людини органами місцевого самоврядування у населених пунктах проведення діяльності проекту з метою ідентифікації основних причин звернення громадян /громад до суду;
- дослідження найкращих практик втілення місцевих політик і програм з позиції дотримання прав людини і потреб вразливих верств населення, виявлення можливих недоліків у таких політиках та практиках для подальшого вдосконалення;
- дослідження, як забезпечується участь громадян в ухваленні рішень щодо місцевої політики та яким чином механізми захисту прав людини втілені і використовуються

Моніторинговий візит до органів місцевого самоврядування у місті Хмельницький

у діяльності органів місцевого самоврядування у контексті потреб громад;

- визначення кращих практик та недоліків у сфері дотримання прав людини посадовими особами/колегіальними органами місцевого самоврядування (ТОП-10 кращих практик та ТОП-10 порушень).

Крім того, в рамках фіналізації результатів проекту:

- розроблено рекомендації для органів місцевого самоврядування щодо вдосконалення місцевих політик і програм з позиції поваги до прав людини;
- розроблено рекомендації щодо усунення виявлених проблем у внутрішніх процедурах на покращення діяльності у сфері захисту прав людини з урахуванням потреб вразливих верств населення, посилено співпрацю між організаціями громадянського суспільства та органами місцевої влади.
- вироблено пропозиції щодо шляхів підвищення участі громадянськості у здійсненні моніторингу діяльності органів місцевого самоврядування у сфері дотримання прав людини.

Андрій Подорван

керівник прес-служби Чернігівської міської ради

«Дуже добре, що громадські активісти провели оцінку дотримання прав людини у чернігівській громаді. Дані моніторингу обов'язково враховуватимуть управління та відділи міської ради, кожен по своєму напрямку роботи. Крім того, підготовлена аналітика може бути використана під час підготовки міських програм, які так чи інакше стосуються сфери дотримання прав людини. Тобто є готова аналітика, яку можна брати в роботу. Це навіть полегшує завдання розробникам програм».

Більше
інформації
про проект

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ У ШКОЛАХ

Виконавці:	Партнери:
ГО "Білозерський центр регіонального розвитку" (Білозерський офіс) ГО «Подільський центр прав людини» (Вінницький офіс) ГО «Право» (Хмельницький офіс) ГО «Центр зростання громад» (Ковельський офіс) ГО «Правозахисний ромський центр» (Одеський офіс) ГО «Фонд сільських громад Дворічанщини» (Дворічанський офіс) ГО «Скадовщина – мій рідний край» (Скадовський офіс) ГО "ІРЦ «Правовий простір» (Херсонський офіс ІРЦ)	ГО "Інститут миру і порозуміння" ГО "Ла Страда-Україна" Національна асоціація медіаторів України ГО "Інженери порозуміння"

Період реалізації проекту: 2017 - 2018

Донор: Міжнародний фонд «Відродження»

МЕРЕЖЕВІ ПРОЕКТИ

Шкільна статистика свідчить, що останнім часом спостерігається зростання кількості правопорушень, скоєних школярами. Раз у раз спливає інформація про бійки, переслідування дітей у школі, моральні знущання. Від цієї ситуації страждають усі: і жертва, і переслідувачі, і спостерігачі. За даними дослідження ЮНІСЕФ, проведеного у 2016 році, понад 80% дітей віком від 11 до 17 років стикалися з проблемою цькування (булінгу) в навчальних закладах, 24% дітей стали жертвами булінгу, а 48% з них нікому не розповідали про ці випадки.

Зростання насильства, зокрема в таких загострених формах, як булінг серед учнів змушує шукати ефективні шляхи його подолання. Використання дисциплінарних методів розв'язання міжособових конфліктів у школах є неефективним. Тому медіація як ненасильницький метод вирішення конфліктів досить активно почав впроваджуватися в українських школах.

Школа має проводити активну політику щодо недопущення

всіх видів насильства, мати чіткі механізми реагування на прояви насильства і знущання, створювати і забезпечувати вільний доступ до позаурочної діяльності, сприятливої для здоров'я, безпеки і розвитку життєво важливих компетентностей, забезпечувати надання психологічних консультацій і психосоціальної підтримки. Саме на вирішення всіх цих питань направлено створення та функціонування у школах шкільних служб порозуміння. Шкільні служби порозуміння (далі ШСП) — це простір у школі, де спеціально підготовлені учні — медіатори — допомагають своїм одноліткам вирішувати конфлікти, базуючись на принципах відновного підходу.

З 2016 року впровадження відновних практик стало одним із пріоритетних напрямів діяльності Мережі правового розвитку, тому для працівників офісів Мережі та партнерських освітніх закладів за підтримки МФ «Відродження» було організовано навчання у напрямку посилення правових можливостей вразливих верств населення та запровадження медіації

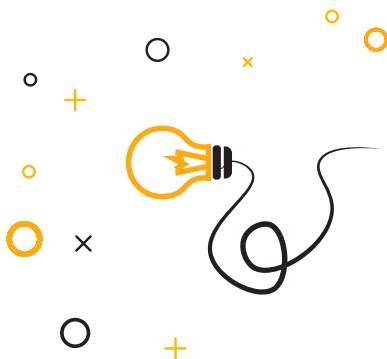
ЗА ЦЕЙ ПЕРІОД МЕРЕЖА ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ
ЗРОБИЛА НАСТУПНЕ:

- 💡 Налагоджено комунікацію та обмін інформацією між офісами та шкільними службами порозуміння у 5 регіонах, участь у координаційних зустрічах взяли близько 139 осіб.
- 💡 Створено блоги та сторінки шкільних служб порозуміння у мережі Facebook.
- 💡 Для медіаторів надруковано «Зошит медіатора шкільної служби порозуміння».
- 💡 Підготовлено 42 власних тренери-фасилітатори курсу.
- 💡 Підготовлено 250 медіаторів з числа учнів та педагогів.
- 💡 Діяльністю шкільних служб порозуміння охоплено близько 6 тисяч дітей у 38 навчальних закладах.
- 💡 На даний момент 38 шкільних служб порозуміння працюють у партнерстві з офісами Мережі правового розвитку в Білозерці (Херсонська обл., 6 служб), Дворічній (Харківська обл., 3 служби), Скадовську (Херсонська обл., 8 служб), Хмільнику (Вінницька обл., 8 служб), Ковелі (Волинська обл., 5 служб), Турбові та Липовці (Вінницька обл., 8 служб).
- 💡 Започатковано проведення щорічного конкурсу «Краща шкільна служба порозуміння». На конкурс у 2018 році зареєстровано 18 заявок. Відеороботи медіаторів розміщені на Youtube-каналі Мережі правового розвитку.
- 💡 Проведено Перший міжрегіональний форум кращих практик шкільної медіації у Києві 20 червня 2018 р., учасниками якого стали майже 200 осіб з 6 регіонів України, представники партнерів: ГО “Ла Страда-Україна”, Національна асоціація медіаторів України, “Інженери порозуміння”, Міністерства юстиції, Міністерства освіти і науки, Міжнародного фонду “Відродження” та ін. На форумі оголошено переможців конкурсу та нагороджено кращі ШСП.

РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ПРОЕКТОМ Є:

- Зниження рівня конфліктності та агресії у школах, де працюють ШСП.
- Постійна інформаційно-роз'яснювальна профілактична робота серед учнів — виступи агітбригад, презентації ШСП, стінгазети.
- Проведено кола цінностей серед учнів молодших та старших класів — зріс рівень довіри та згуртованості у класах.
- Діти-медіатори вподобали вправи-руханки, тому із задоволенням проводять їх для учнів початкових класів.
- У школах успішно проведені перші медіації.
- У місцевих програмах БПД у кількох районах та містах закладено бюджетні кошти на впровадження ШСП, промоцію напрямку медіації у школах на місцевому рівні.

Мережування

Для новостворених ШСП дуже важлива співпраця з громадськими організаціями-членами Мережі правового розвитку. Адже школи є ключовими гравцями та помічниками офісів Мережі у процесі становлення безпечних громад та правопросвіти. Мережа є платформою для обміну набутим досвідом та інноваційними практиками, методичної та ресурсної підтримки і взаємодії, містчком між освітніми закладами та громадами.

Вікторія Кучеренко

координаторка ШСП «Відкриті серця» Скадовської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2

«З лютого 2017 ми почали втілювати в дію роботу шкільної служби. На лінійці представили роботу ШСП та розпочали тренінгові заняття «Кола». «Кола» допомагають налагодити стосунки, які навчають учнів реагувати з часом по-іншому на образи та конфлікти. Коли ми колективно почали співпрацювати, атмосфера, в якій перебували, мала колективний, згуртований характер, що почав об'єднувати учнів спільними цінностями та відкрив можливість пошуку певних рішень. Віра в колективну силу почала зростати, учні навчилися розуміти цінності кожного з однокласників

та не висміювати ситуацію, яка склалася, а навпаки підтримувати та реагувати на проблему. Ви заново знайомитеся з людьми, які говорять від щирого серця, і розумієте, що вони зовсім не схожі на тих людей, яких знали раніше. У колі дух відкритого з'ясування проблеми швидко передається іншим, навчаючи дітей важливої навички — миротворчості. Відгуки наймолодших учасників «Кола» були неймовірно теплими та щирими. Вони з великим задоволенням поділилися з батьками своїми враженнями та були відкритими один з одним»

Міжрегіональний форум практик шкільної медіації, Київ

Фестиваль "Я маю право!", Київ

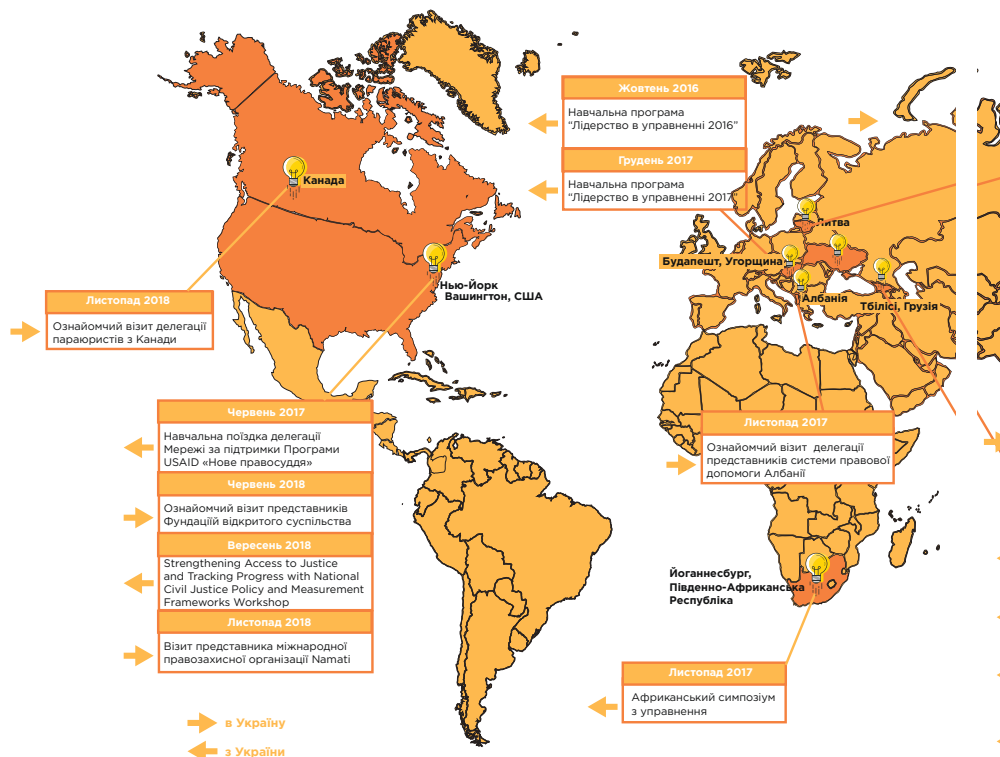
Данило Щоголь

учень 9 класу Дар'ївської загальноосвітньої школи (Білозерський район Херсонської області), медіатор ШСП «Примирення»

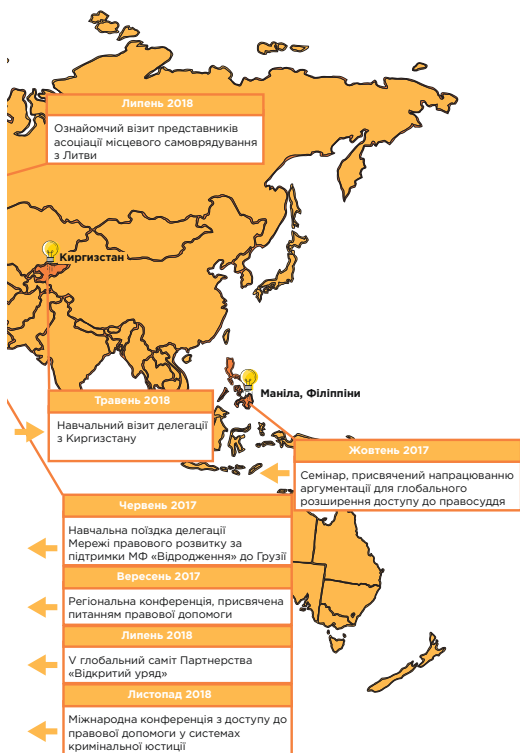
«Бійки в нашій школі — явище рідкісне, адже ми привчаємо учнів вирішувати конфлікти мирним шляхом. Але допомога медіаторів таки знадобилася. Між учнями нашої школи виник конфлікт. По-перше, сварка відбулася між учнями 4 класу. Було дуже дивно, тому що вони самі до нас прийшли! Але ми з медіаторами не розгубились, розповіли конфліктуючим сторонам про принципи та правила поведінки під час медіації. Як згодом виявилось, хлопці посварилися, побилися, і конфлікт почав набирати оберти, але

вони вчасно до нас звернулися. Знайшовши шлях розв'язання конфлікту, його учасники підписали угоду і домовилися, що за тиждень прийдуть до нас, щоб розповісти, як виконали свої домовленості»

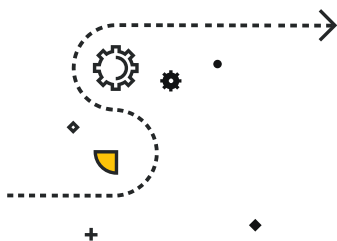

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ 2016-2018

Олена Урсу
Програма розвитку
ООН в Україні

«Ми співпрацюємо з Мережею правового розвитку через мережу суб-національних центрів громадянського суспільства, що підтримується ПРООН. Ми працюємо задля спільного розв'язання проблеми захисту прав людини в Україні в контексті міжнародних державних зобов'язань. Протягом усього цього періоду Мережа проявляла себе як спілка професіоналів, що працюють разом як команда, координуючи своїх юристів та аналітиків з різних куточків України, а також об'єднуючи та зміцнюючи голоси громадянського суспільства. Результати цієї спільної роботи були використані для міжнародної адвокації прав людини та враховані договірними органами ООН»

МОЖЛИВОСТІ САЙТУ МЕРЕЖІ ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ

Упершу чергу, сайт Мережі — це портал актуальних тем правового середовища. Ми створюємо матеріали та покрокові інструкції для людей, щоб полегшити їхнє життя. Користувач сайту може отримати безоплатну правову допомогу онлайн у будні, з 10.00 до 16.00 в онлайн-чаті, або особисто проконсультуватися з юристами в найближчому офісі.

Для поширених запитань ми створили інтерактивний довідник у розділі «Правова допомога». Він працює як список, що розкривається. Обираєте тему, наприклад «Земельні питання». Далі — «земельні спори» — «вирішення земельних спорів» — і переходите на сторінку з вичерпними рекомендаціями щодо вирішення питання.

770 000

охоплена аудиторія

111

згадок у медіа

ТЕХНОЛОГІЇ І КОМУНІКАЦІЇ

Для зручної навігації сайтом ми реалізували пошук. Після запиту користувач може обрати один із розділів сайту: «Консультації», «Історії успіху» та «Події».

Плануємо встановити функцію поширення для посилань з пошуку для зручності користувачів.

На сайті розроблена карта з офісами МПР. Користувач може ознайомитися з робочими контактами, дізнатися адреси офісів Мережі, щоб звернутися до них за консультацією.

10

публічних заходів

4

публікації на міжнародних ресурсах

11

підписаних меморандумів

«Ми постійно працюємо над удосконаленням роботи системи та плануємо масштабувати її. Сконцентруємо увагу на аспектах ефективності роботи персоналу, зокрема на якості консультацій юристів та введенні та обробці даних громадян. Функціональність статистичних звітів системи також розширимо за рахунок запровадження більш деталізованого збору інформації з регіонів країни».

ОНЛАЙН-ЧАТ

Онлайн-чат створений для оперативного реагування на правові запитання від громадян. Чатом можна скористатися на сайті Мережі правового розвитку.

Сервіс простий у використанні як для того, хто ставить запитання, так і для юриста, який відповідає.

Отримані у неробочий час запити від клієнтів автоматично пересилаються на спеціальну поштову скриньку, з якої юристи продовжують спілкування з громадянами. В середньому за день обробляють від 3 до 5 запитів. Середня тривалість он-лайн “візиту” користувача — 15 хвилин.

3

міжнародних заходи

12

комунікаційних
стратегій розроблених
організаціями - членами
Мережі

СИСТЕМА КЕЙС-МЕНЕДЖМЕНТУ (CRM-СИСТЕМА)

Система кейс-менеджменту Мережі правового розвитку дозволяє вести облік всіх звернень до офісів мережі — як online, так і стаціонарно, в офісах. Це перша система в Україні,

яку реалізувала організація громадянського суспільства. Система дозволяє вести детальну статистику звернень та в подальшому використовувати її в роботі.

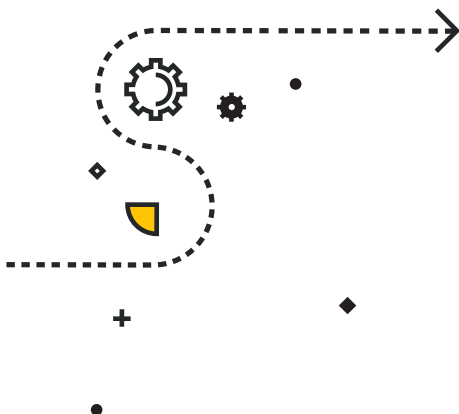
понад **54 000**

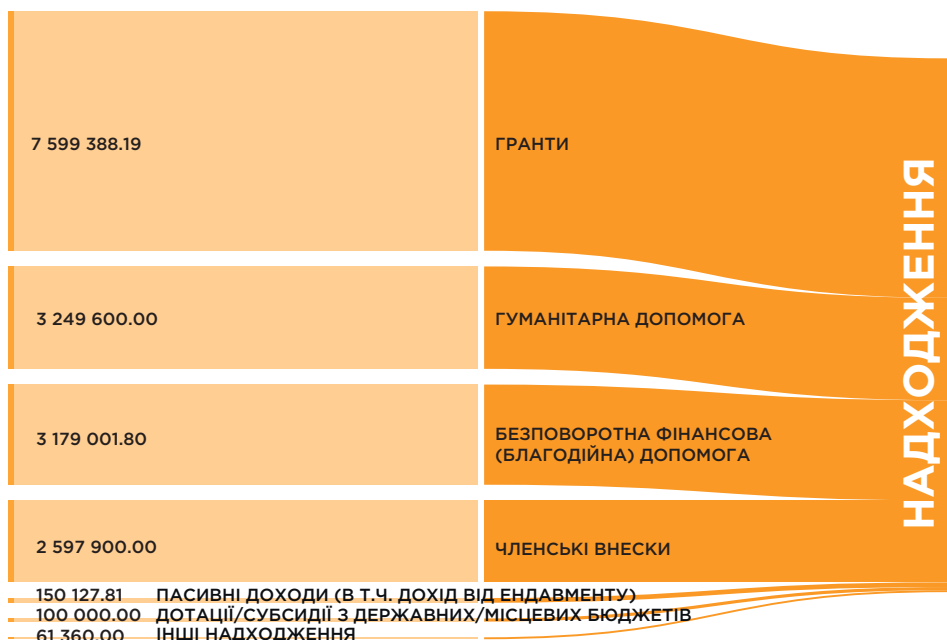
відвідувачів
веб-сайту
за 2018 рік

понад **6500**

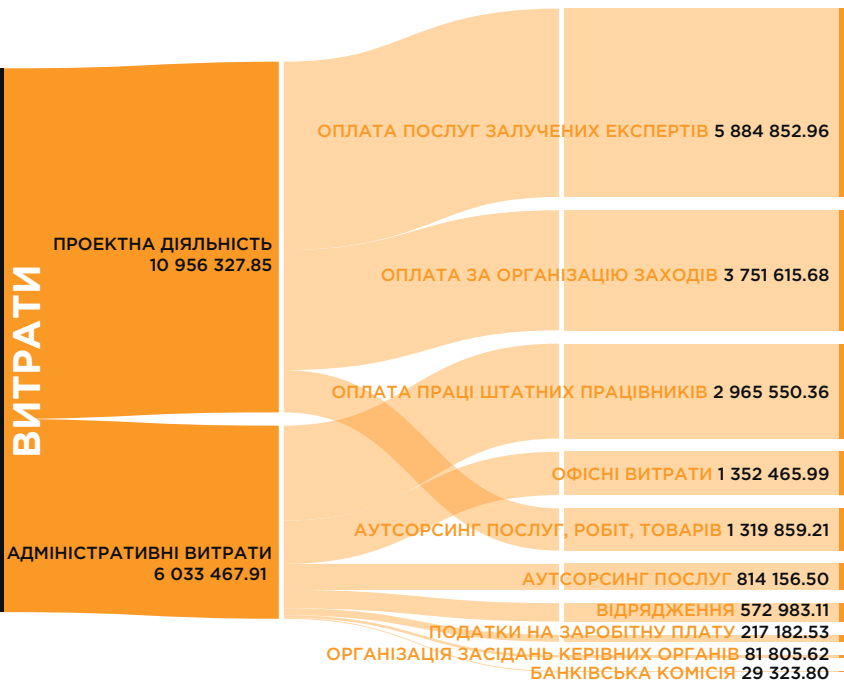
підписників
у соціальній мережі
Facebook на кінець
2018 року

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

ВИТРАТИ

ВИТРАТИ: 16 989 795.7 грн

У 2018 році Мережа правового розвитку успішно пройшла зовнішню незалежну перевірку ТОВ “Аудиторська фірма “Марінченко і партнери”

Сила Мережі правового розвитку не лише в наших регіональних організаціях, їхньому експертному потенціалі та бажанні активно діяти, працювати та змінювати свої громади.

Сила Мережі правового розвитку не лише в інституційній, організаційній спроможності, затверджених політиках і процедурах, які слугують міцним фундаментом для нашої щоденної роботи.

Перш за все, сила Мережі правового розвитку — в людях. Людях, які нас оточують, з якими ми пліч-о-пліч кожного дня змінюємо громади, змінюємо країну — сила в нашому міцному партнерстві.

Тому ми хочемо щиро подякувати нашим партнерам: людям, які живуть у громадах, де ми працюємо, та щиро підтримують нашу діяльність; неурядовим організаціям, які роблять з нами спільну справу та у важливі моменти підставляють своє плече; органам влади та місцевого самоврядування, які готові змінюватися, дослухатися до обґрунтованої критики та дружніх порад, та, звісно, міжнародним організаціям, які вірять у нашу здатність та спроможність змінити країну, і завдяки матеріальній та експертній підтримці яких стала можливою наша поява у 2009 році.

*З повагою,
команда Мережі правового розвитку*